

ΤΟΥ κ. ΧΑΡΗ ΣΤΑΜ

Εθνικόν Μυθιστόρημα

ΦΛΩΡΑ ΜΠΡΙΛΛΑΝΤΗ

(ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ)

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Τὰ λόγια μου τὸν ἔκαναν νὰ συνέλθῃ, τὸν ἔκαναν νὰ πονέσῃ. Ἄρκετὲς στιγμὲς δὲν ἤξερε τί νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ. Εἶχε καταλάβῃ τὴ γκάφα του καὶ ντρεπόταν τώρα γι' αὐτό. Εἶχε σκύβει τὸ κεφάλι του καὶ δάγκανε τὰ χεῖλη του, παραπατώντας καθὼς ἐβλάδιζε πλάι μου.

Τὸν λυπήθηκα.
Καὶ σφίγγοντάς του τὸ χέρι, τοῦ εἶπα μὲ καλωσύνη:
—Ἐλα, Λεάνδρε, μὴ στενοχωριέσαι ἀδίκαια. Δὲν σὲ παρεξήγησα. Εἶμαι σὲ θέσι νὰ καταλαβαῖνὸν τοὺς λόγους, ποὺ σ' ἀναγκάζουν νὰ μιλάς ἔτσι. Μαντεύω καὶ δικαιολογῶ τὸ θυμὸ σου. Τὴν ἀπόγνωσί σου. Ἄς κάμουμε λοιπὸν λίγη ἀκόμα ὑπομονή. Καὶ ποῖος ξέρει... Ἰσως ἀπελπιστὴ πρῶτος ὁ ἴδιος ὁ πατέρας σου καὶ μοῦ δώσει τὴν ἐλευθερία μου. Τότε...

Δὲν εἶχα τὴ δύναμι νὰ τελειώσω τὴ φράσι μου.
Ὁ Λεάνδρος ὅμως κατάλαβε τί ἤθελα νὰ πῶ. Τὸ κατάλαβε καλὰ καὶ μοσφιξε τὸ χέρι, μὲ παραφορὰ, μ' εὐγνωμοσύνη.

(Ἄπ' τὸ Ἡμερολόγιό τῆς Φλώρας Μπριλλάντη)

Συνέχεια.—Δὲν ξέρω τί ἔχω...
Ἐνας ἀλλόκοτος φόβος, μιὰ ἀκατανίκητὴ ἀγωνία μ' ἔχει καταλάβει: τὸν τελευταῖο καιρὸ καὶ ἴδιως τὶς τρεῖς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες.

Φοβοῦμαι... Φοβοῦμαι πολὺ...
Κι' οἱ φόβοι μου αὐτοὶ δὲν εἶνε ἀδικαιολόγητοι. Ἐχω τὴν ὑποψία πὼς κάποιος τρομερὸς κίνδυνος κρέμεται πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μας, τὸ δικό μου καὶ τοῦ Λεάνδρου.

Τί εἶδους κίνδυνος;
Ἡ τελεία καταστροφή;
Τὸ σκάνδαλο;
Ὁ θάνατος;
Δὲν ξέρω... Δὲν ξέρω...

Πάντα ὁ Ἄρτέμιος ἔχει ἀλλάξει πάλι τὶς ἡμέρες αὐτές.

Φαίνεται ἀφηρημένος, βυθισμένος σὲ σκέψεις. Τὰ μάτια του λάμπουν ἀγρία μερικὲς στιγμὲς. Ἄλλοτε πάλι τὸν βλέπω νὰ μὲ λοξοκυττάει μὲ μοχθηρία. Γιατί;...

Πάντα βέβαια ἦταν ὑπουλός καὶ κακός. Μὰ τὴ φορὰ αὐτὴ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο. Κάτι ἄλλο, κάτι ἀνεξήγητο γιὰ μένα συμβαίνει. Ἐχω χάσει ἔτσι τὸν ὕπνο μου, τὴν ἡσυχία μου...

Ὁ Ἄρτέμιος ἔχει ἀφήσει ἀκόμα κι' αὐτὲς τὶς ψευτικὲς εὐγενειές του.

Ἄλλοτε πρὸ ὀλίγων ἀκόμα ἡμερῶν, καὶ μάλιστα μὲ τὴν τελευταία του κακοθεία, μοῦ φερνόνταν μὲ ψευτικὴ καλωσύνη καὶ γλῶκα. Τώρα ἄλλαξε ἐντελῶς. Εἶνε πολὺ λιγώλογος μαζί μου. Φοβοῦμαι ὅτι ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή, θὰ μοῦ κἀμὴ τὴν τρομερὴ ἐρώτησι:

—Τί ἀποφάσεις, Φλώρα;

Μὰ ὅποτε κι' αὐτὸ συμβαίνει. Ἐτσι ποχούν ἔρβει τὰ πράγματα, θὰ τὸ προτιμοῦσα βέβαια. Θὰ δινόταν ἔτσι μιὰ λύσις. Ἐνῶ τώρα ζῶ μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα πνιγρῆ, ἀπείσιαι...

Γιὰ νὰ παρηγοροῦμαι, πηγαίνω, κάθε ἀπόγευμα σχεδόν, καὶ βλέπω τοὺς δικούς μου. Ἡ μαμὰ εἶνε πολὺ λυπημένη. Ἐχει καταλάβῃ πὼς ἡ

τραγωδία τοῦ γάμου μου πλησιάζει στὸ τέλος τῆς. Κι' ὁ πατέρας μου δὲν βρίσκεται σὲ καλύτερη κατάσταση. Ἐγέρας πολὺ τὸν τελευταῖο καιρὸ, ὁ καλὸς μου μπαμπάς!

Χθὲς ρώτησα τὸν μπαμπά, ἂν εἶχε συναντηθῆ καθόλου μὲ τὸν Ἄρτέμη. Μοῦ ἀπάντησε ἀροντηκά.

—Ὅχι, παιδί μου, μοῦ εἶπε. Ἐχω καιρὸ νὰ τὸν δῶ. Κι' ἀναστέναξε μὲ πόνου.

Γύρισα σπῆτι καταπικραμένη. Εἶμαι πολὺ δυστυχισμένη. Ἐχω γίνῃ ἀφορμὴ νὰ ὑποφέρουν κι' οἱ γονεῖς μου ἔξ ἀτίας μου. Θὰ προτιμοῦσα νὰ πέθαινα!...

Ὁ Λεάνδρος ἔχει μαντέψει τὴ θλίψι μου. Σήμερα μὲ ρώτησε τί ἔχω. Τοῦ ἀπάντησα μὲ εἰλικρίνεια:

—Φοβοῦμαι... Φοβοῦμαι πολὺ... Ἐχω χάσει τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς μου...

Ξαφνιάστηκε.
—Γιατί; Γιατί, Φλώρα; μὲ ρώτησε ἀήσυχος.
—Δὲν ξέρω ἀκριθῶς γιατί. Μὰ ἔχω ἓνα κακὸ, ἓνα τρομερὸ πρᾶσισημα. Κάτι θὰ μὰς συμβῇ...

—Ὅχι δά, ἀγαπημένη μου. Μὴ βασανίζεις ἔτσι τὸν ἑαυτό σου. Δὲν εἶνε δικαιολογημένοι οἱ φόβοι σου.

—Καὶ διώσε...
—Μὰ δὲν ἔχεις λόγους νὰ φοβάσαι τίποτε, Φλώρα. Αὐτοὶ οἱ ἀόριστοι φόβοι σου, εἶνε ἀποτέλεσμα νευρασθενείας, ἀγάπη μου.

—Σώπασε. Λεάνδρε! Σεβάσου τὸν πόνο μου, ποῦ μὲ σπατάλει μέρα καὶ νύχτα. Μὴ μοῦ μιλάς ἔτσι. Ἡ τρυφερότης σου μὲ πλῆγαινε.

Χαμήλωσε τὸ κεφάλι του λυπημένος.

Δὲν ἤξερε τί νὰ μοῦ πῇ. Ἡ θέσις ἡ δική του δὲν εἶνε καλύτερη ἀπὸ τὴ δική μου. Τὸ καταλαβαῖνὸν καλὰ αὐτό. Βρισκόμαστε κι' οἱ δύο μέσα σ' ἓνα τρικυμιένον πέλαγος. Γύρω μας τὸ σκοτάδι. Κανένα φῶς, καυμιὰ ἐλπίδα. Ἀπόγνωσις... Θάνατος!

(Ἀπόσπασμα σημειώσεων τοῦ Ἄρτεμη, γραμμένο σ' ἓνα «Εὐρετήριο» λογαριασμῶν τοῦ Γραφείου του, στὰ τελευταῖα φύλλα.)

...Αὐτὸ εἶνε! Δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία... Δὲν γελᾶστικα ποτέ... ποτέ στὴ ζωή μου. Τὸ μάτι μου δὲν γελιέται. Ἡ κόρη αὐτὴ, ποῦ τὴν ἔβαλα πλάι μου καὶ τὴν ἔκανα σύζυγό μου, μ' ἐμπαίζει. Παίζει εἰς βάρος μου. Ἐμένα... Τοῦ Ἄρτεμη... Ἐμένα, ποῦ μὲ τρέμουν, ποῦ ὅλοι τασκίζονται μπροστά μου, μπρὸς στὴ δύναμι μου καὶ στὴ δύναμι τοῦ πλοῦτος μου. Μὰ ἔγνοια σου... Ἐγνοια σου, μικρὴ ὑποκρίτρια... Θὰ μοῦ τὸ πληρώσης ἀκριθᾶ. Καὶ σὺ. Κι' ὁ πατέρας σου. Καὶ τὸ παιδί μου. Ὁ γυιός μου...

Γυιός μου; Ὅχι, δὲν εἶνε γυιός μου, δὲν θέλω νὰ εἶνε γυιός μου, ὁ ἀχρεὺς αὐτός. Δὲν εἶνε αἷμα δικό μου. Δὲν ξέρω τί εἶνε, ἐπὶ τέλους.

ΦΛΩΡΑ

Μοδινα αδιάφορο τί είνε! 'Εγώ, ό 'Αρτέμης, τόν μισώ κι' αυτόν. Τόν μισώ θανάσιμα. Καί θα τόν συντριψώ κάτω άπ' τήν πτέρνα μου. Θά τόν συντριψώ σάν σκουληκι... Γιατί κι' αυτός μ' επιβουλεύεται. 'Όλοι μ' επιβουλεύονται. 'Όλοι... όλοι. Κι' ό ίδιος ό Θεός. Κι' αυτός ακόμα... 'Α!... Τόν λένε Παντοδύναμο. Μά εγώ, ό 'Αρτέμης, θα όρθώσω τόν αναστήμα μου κι' έναντίον του. Δέν με φοβίζει πεία τίποτα. Ούτε ό Θεός!

Ή όργη κοχλάζει άγρια μέσα μου.

Έχω μέσα στο στήθος μου άναλυτό σίδερο, λάβα...

Κλείνω στην καρδιά μου τήν Κόλασι δλόκληρη, με τίς φλόγες της.

Θέλω νά κάνω άνθρωπος νά πονέουν. όπως πόνεσα, νά κλαίουν, νά συρθούν κάτω, μπρός στα πόδια μου. Θέλω νά χύσουν δάκρυα αίματος. Κι' έκείνη, κι' ό γιός μου, κι' ό πατέρας της... 'Όλοι... όλοι...

Έτσι λοιπόν ;... Στεγάζω μέσα στο σπίτι μου τήν προδοσία, τήν άτιμία, τήν ψευτιά, τήν προσοπίσι.

Ή γυναικί μου, δέν είνε γυναικί μου!

Παίζω ρόλο τού γελοίου, έγω, ό 'Αρτέμης...

'Όλοι με μισούν, μά καί με τρέμουν.

Με προδίνει κι' αυτός ό γιός μου, ένας άναίσχυντος, ένας θασούς κι' άχρεϊτός. 'Α, γιατί νά μη τόν σκοτώσω προχτές τή νύχτα ; Γιατί νά μη τού συντριψώ τό κρανίο ; Κι' άς φοφούσα στη φυλακή...

Τί άτιμία!... Ή γυναικί μου μ' άπατά με τό παιδί μου!...

Είν' άπίστευτο. Είνε πρωτοφανές καί πρωτόκουστο. Είνε βδελυρό. Μά δέν έγω πεία καμμιά άμφιβολία. 'Από καιρό έχα ύποψιαστή κάτι. Με τρώγανε τά κείδια. Έχα μωριστή τήν κακοήθειά τους. Μά έδισταξα. Έχα κάποια άμφιβολία. Τί βλάκας!... Τί βλάκας!...

Τώρα τά έξηγάω όλα. 'Όλα!...

Τώρα καταλαθαίνω τί λόγο είχε τό μεγάλο ένδιαφέρον τού άχρεϊού αυτού γι' αυτή τήν ύποκρίτρια. Δέν ήταν ένδιαφέρον παιδιού πρós τή μητέρα του. Τή μητέρα του ; Τί λέω ; Δέν είνε καθόλου μητέρα του. Είνε μιá ζένη γιά όλους μας. Είνε ή φωτιά πού μπήκε στο σπίτι μου γιά νά με κάψει. Καί τή φωτιά αυτή τή άναψα έγώ ό ίδιος. Έγώ! 'Ενώ ό 'Αρτέμης συγκινηθήκα σάν μαθητήτα, σάν παληόπαιδο, άπ' τή ματαιότητα τής γυναικειάς ώμορφιάς. 'Ερωτεύτηκα. Τυφλώθηκα. Τό σκέφτομαι αυτό καί με πνίγει ή όργη. 'Εγώ πούγνα βάλει άσταλάνιο θώρακα στο στήθος μου κι' είχα κλείσει μέσα σ' αυτόν τήν καρδιά μου, πιάστηκα στα βρόχια τής βλακειάς πού λέγεται άγάπη. Έρωτας, κουρουφέξαλα! 'Έγχασα έτσι τά νερά μου. Τό τιμόνι τής λογικής μοίφυγε άπ' τά χέρια. Με πήρε καί με πήκωσε ό κακός άνεμος τής έρωτικής τρέλλας. Παρεφρόνησα!...

Γιατί νά μη βρεθί κάποιος νά με δέση ;

Γιατί νά μη με κλείσουν σ' ένα φρενοκομείο ;

'Όλα θα μου άξίζαν. Γιατί ήμουν ένας άρρωστος, ένας παρράφρων.

Κι' ό ίδιος ό Διάβολος, ό προσάτης μου, μ' έγκατέλειψε στην περίπτωση αυτή. Συχάθηκε τόν προστατευόμενο του. Με είδε έρωτευμένο καί γύρισε άλλου τά μάτια του. Τί γκάφα!... Τί γκάφα!...

Μά τώρα πεία είμαι καλά. Τώρα γιατρεύτηκα... Τώρα συνήλα... Τώρα είμαι κύριος τού έαυτού μου καί θα έκδικηθώ. Θά έκδικηθώ σκληρά, άγρια...

Είμαι βέβαιος πώς άγαπιούνται.

Δέν ξέρω ως ποιά σημείο έφτασε ή άγάπη τους. Μά τί σημαίνει ; Θά τούς έκδικηθώ σκληρά, κατά τρόπο σατανικό. Καί θα τούς διώξω. Μακριά άπ' τó σπίτι μου, μακριά από κοντά μου, στη δυστυχία, στην άθλιότητα...

Καί μαζί της, θα έκδικηθώ κι' όλους τούς δικούς της. 'Όλο της τó σπίτι. Θέλω νά δω τόν πατέρα της στη φυλακή, τή μητέρα της ζητιάνια καί τ' αδελφία της στους πέντε δρόμους, ν' άλπετεύουν.

Ξέρω καλά τήν πονηρία των γυναικών. Μά έγνοια σου, μικρή ύποκρίτρια!

Θά παραφυλάξω, θ' άγρυπνήσω, θα κουραστώ καί θα σάς πιάσω. Θέλω νά ξευτελιώθης μπρός στα μάτια μου. Θέλω νά μου ζητάς γονατιστή έλεος. Μά ή καρδιά μου, πού τόσο τήν αιμάτωνες, θάναί πεία πέτρινη γιά σένα.

Θά μπορούσα νά διώξω από τώρα κι' αυτή κι' έκείνον άπ' τó σπίτι. Μά όχι. Θέλω νά χορτάσω τήν έκδικήσι μου. Συνήλα πεία. Είμαι ό παλός 'Αρτέμης. Είμαι ό παλός άνθρωπος. Ξαναθρήκα τόν έαυτό μου. Κι' άλλοιμονό τους, άλλοιμονό τους!

('Απ' τó 'Ημερελόγιε τής Φλώρας Μπριλλάντη)

Σ υ ν ε χ ε ι α . — Δέν είχα άδικο. 'Ο ούρανός τής ζωής μου είνε βαρεία κι' άπειληκτικά συννεφιασμένος αυτή τή φορά. 'Ο 'Αρτέμης μού τοιμάζει κάποια μεγάλη λύπη. Τρέμω... Καί δέν μπορώ νά καταλάβω από πού νά φυλαχτώ.

Τώρα πεία κατάλαβε κι' ό Λέανδρος πόσο έγω δίκιο. 'Υποπτεύεται κι' αυτός κάποια συμφορά. Κι' άνηυχεί, άγωνιά. Χτές μού μίλησε πάλι γιά τó ίδιο ζήτημα, πού τόσο με θλίβει καί με πειραξεί.

— Πρέπει νά φύγουμε, μού είπε, πρίν ξεσπάσει ή μόδρα. Νά φύγουμε ;

Καί πού νά πάμε, Θεέ μου ;

Είμαστε δεμένοι έδώ μέσα, με τήν άλυσίδα τής πιό σκληρής άνάγκης.

Τό ζήγησα αυτό στο Λέανδρο καί τó παραδέχτηκε τέλος.

Γονάτισε μπρός μου κι' άρχισε νά κλαίη, με τó κεφάλι τού άκουμπισμένο στα γονάτα μου, φιλάοντας τó χέρι μου.

Προσάθησα νά τόν παρηγορήσω, μά στάθηκε άδύνατον.

Κι' άρχισε τέλος νά κλαίω κι' έγώ μαζί του.

— Άξασνα, άκούσαμε τήν πόρτα κάτω ν' άνοιξη. Παράλυσα άπ' τó φόβο μου.

'Ο Λέανδρος τινάχτηκε πάνω κι' έτρεξε στη κάμαρά του.

Σκούπισε γρήγορα-γρήγορα τά μάτια μου καί προσποίθηκα πώς διάβάζω κάποιο βιβλίον...

Ήταν ό 'Αρτέμης. Μά κύταξε ύποπτα.

— Καλησπέρα, είπε ξερα. Κι' έπειτα πρόσθεσε ;

— Κλαίτε ;

'Η φωνή τού ήταν ειρωνική. Δέν τούδωσα άπάντη.

Μά αυτό δέν τόν πειραξεί. Βγήκε άπ' τó σαλόνι, κουνώντας τó κεφάλι του.

Θάδινα τή μοή μου ζωή, γιά νά μπορούσα νά διάβασα μέσα στο κεφάλι τού ανθρώπου αυτού.

Τί νά σκέφτεται άραγε ; Τί σχεδιάζει ό σατανάς αυτός, με τήν άπέραντη κακία ;

Καθήσαμε στο τραπέζι. Τί κρύο δείπνο! Δείπνο παρηγοριάς, θάλεγε κανείς. Μαύρης παρηγορίας!

Τρώμε, χωρίς νά μιλάμε. Δουλεύουνε τά δόντια.

'Η γλώσσας έχουν σωπάσει. Κι' ή καρδιές μας είνε σταματισμένες. Μοιάζουμε με βρυκόλακες. Είμαστε τρείς άνθρωποι, τρείς έθροιο στο ίδιο τραπέζι. Μάς χωρίζει δλόκληρη άβυσσος. Τρώμε καί σχεδιάζουμε πώς θ' άλληλοεξοντωθούμε...

'Ετσι φτάσαμε στα φρούτα, χωρίς ν' ανταλλάξουμε λέξι.

'Η σωπή αυτή με στενοχωρούσε φυσικά, με βασάνιζε. Καθόταν σάν βουνό άπάνω στην ψυχή μου.

'Άξασνα, ό 'Αρτέμης γύρισε στο Λέανδρο καί τού είπε :

— Ν' άρχισο νά ετοιμάζεσαι. Θά κάμης ένα ταξείδι γιά τίς δουλειές μας.

'Ο Λέανδρος εξαφινίστηκε. Δέν περιμενε τó άπόστον αυτό, Μά καί μένα σφίχτηκε ή καρδιά μου.

— Ταξείδι ; ρώτησε, ό Λέανδρος, κυττάζοντας τόν πατέρα του.

— 'Υποβέτω ότι έξηγηθήκα καλά, άπάντησε κάπως άπότομα ό 'Αρτέμης. Θά πās ένα ταξείδακι στη Θεσσαλονίκη, γιά νά εισπράξης μερικά χρήματα πού μάς χρωστάει ένας Έθραϊός έμπορος.

'Ο Λέανδρος δέν άπάντησε.

— Έχεις καμμιά δουλειά στην 'Αθήνα, τίποτε ύποθέσεις ; τόν ρώτησε ό πατέρας του.

— 'Όχι, είπε ξερα ό Λέανδρος.

— Μήπως δέν θές νά ταξιδεύσης ;

— Δέν είπα αϊτό.

— Λοιπόν, έρχισο νά ετοιμάζεσαι.

— Μπορώ νά μάθω πότε πρέπει νά φύγω ;

('Ακολουθεί)

Γονάτισε μπρός μου κι' άρχισε νά κλαίη...